

Preek II Samuel 15:1-14, 16:1-4, 19:25-31

Het zal u ongetwijfeld niet ontgaan: we leven in verkiezingstijd in Nederland. We worden overspoeld met televisiebeelden met debatten, er worden prognoses gedaan, peilingen gehouden, die trouwens per dag behoorlijk kunnen verschillen, uitspraken van politici worden gewogen en als het zo uitkomt ernstig uit het verband gerukt natuurlijk. Politici doen er alles aan om zelf zo goed mogelijk voor de dag te komen. In Nederland hebben we nog geen Amerikaanse toestanden, het lijkt erop dat daar uiteindelijk het uiterlijk van je vrouw bepaalt of je de geschikte presidentskandidaat bent of niet. Zover zal het bij ons niet gaan, alhoewel... ook in Nederland is de presentatie, de kleur van de stropdas, het uiterlijk van de politicus niet onbelangrijk. Denkt u maar aan hoe een paar jaar geleden de leuke kop en zelfs het zitvlak van Wouter Bos een rol speelden bij de beoordeling van hem als politicus. Om zichzelf goed op de kaart te zetten gaan politici soms ver. Er zijn twee manieren om zelf zo goed mogelijk voor de dag te komen. De ene is zo duidelijk mogelijk uitleggen dat jouw politieke koers verreweg het beste is voor de burger en voor het land, en natuurlijk ook dat jij de aangewezen man of vrouw bent om dat uit te voeren. De andere manier is dat je een karikatuur maakt van de politieke koers van je tegenstanders. Hoe zwarter jij je tegenstander maakt, hoe beter jij er vanaf komt. Ik hoop altijd maar dat de Nederlandse burgers daardoor heen prikken. We willen immers betrouwbare bestuurders. En bestuurders die winnen op oneigenlijke argumenten kunnen straks geen betrouwbare bestuurders zijn, lijkt me. Ik vertel u dit niet om met een stemadvies te komen, daar ben ik niet voor geroepen, maar omdat deze situatie wel wat weg heeft van de situatie in het oude Israel van 1000 jaar voor Christus. Eerst maar eens wat achtergrondinformatie.

David is op dit moment de koning in Israel. Het is wel goed om te weten dat David niet door het volk is uitgekozen maar door God. God heeft één van zijn profeten de opdracht gegeven David tot koning te zalven. Men kende dus ook geen verkiezingen, David zal zelf als hij op leeftijd gekomen is zijn opvolger aanwijzen. David was een groot koning. Bovendien was hij een gelovig man. Dat blijkt wel uit de vele psalmen die hij heeft geschreven en die we nog altijd in onze bijbel terugvinden. Maar daar is niet alles mee gezegd. Er is ook een andere kant. Ik heb wel eens een preek gehouden over David als vader. De bestudering van het gezinsleven van David geeft toch een beeld weer van enkele onverkwikkelijke zaken. Daar wil ik nu niet te veel op

ingaan, maar door één van deze onverkwikkelijke zaken is de relatie tussen David en zijn zoon Absalom niet goed. Er was een situatie ontstaan dat vader en zoon elkaar jaren niet spraken en toen er uiteindelijk weer contact was, zijn de oorzaken van het conflict niet echt uitgesproken. Dit onderhuids voortbestaan van dat conflict is ongetwijfeld mede oorzaak geweest van het feit dat Absalom ging proberen zijn vader van de troon te stoten. En om dat voor elkaar te krijgen deed Absalom er alles aan om het volk op zijn hand te krijgen. En zijn tactiek daarbij heeft wel wat weg van de publieke debatten op televisie. Absalom wist op een slimme manier zichzelf te profileren en een negatief beeld van zijn vader te kweken bij het volk. David was niet alleen koning, maar hij was ook rechter in Israel. Uiteraard kwam het dan wel voor dat mensen die een rechtsgeschil hadden niet altijd hun zin kregen van de koning. Deze mensen probeerde Absalom op zijn hand te krijgen. Hij stelde zijn vader in een negatief daglicht: *'hoor eens, ook al hebt u volkomen gelijk, bij de koning zult u geen gehoor vinden hoor. Vindt u ook niet dat ik beter aangesteld zou kunnen worden tot rechter van dit land? Ik zou iedereen in het gelijk stellen die een geschil of een rechtsvordering aan me kwam voorleggen'*. Als de mensen voor hem neerknielden breidde Absalom zijn armen uit en omarmde de mensen. Op die manier wist hij het volk in te palmen.

Toen kwam het moment dat Absalom zichzelf tot koning uitriep. David kon daar op twee manieren op reageren. De meest gebruikelijke manier is de harde hand. Domweg de strijd aangaan met Absalom, oorlog, en de winnaar zou op de troon zitten. Dat was de lijn van Absalom. Hij zou er absoluut niet voor terugdeinzen om zijn vader van het leven te beroven.

Maar David gaat een heel andere, een voor die tijd vrij ongebruikelijke weg. Hij gaat de strijd uit de weg. David gelooft dat hij door God is aangesteld. Als God wil dat Hij koning blijft dan zal Hij daar ongetwijfeld voor zorgen. Wil God een andere weg gaan, dan heeft het ook geen zin om je daar tegen te verzetten. David ontloopt de strijd en vlucht weg uit Jeruzalem. Hij vlucht weg voor zijn eigen zoon. Een dramatische aftocht. Een deel van het volk kiest de kant van Absalom, maar er zijn er ook die de kant van David kiezen. We lezen dat David huilend zijn weg gaat en dat allen die bij hem waren huilend hun vlucht voortzetten. Probeer je dat maar eens voor te stellen. De koning druipt onder tranen af. Onderweg komen allerlei mensen zich bij David aansluiten. Daar is een heleboel over te zeggen, maar ik wil nu graag even inzoomen

op twee van die mensen. De eerste persoon is Siba. Hij kwam David tegemoet tijdens zijn vlucht voor Absalom. De tweede is Mefiboseth. Hij komt David tegemoet bij zijn terugkeer in Jeruzalem. Want daar loopt deze dramatische geschiedenis op uit. Absalom, Davids zoon komt om het leven, en David keert terug in Jeruzalem.

Ook over Mefiboseth en Siba wat achtergrond informatie. Mefiboseth is de zoon van Davids beste vriend Jonathan. Jonathan is de zoon van koning Saul, Davids voorganger. Jonathan en zijn vader Saul zijn beiden om het leven gekomen in een oorlog tegen de Filistijnen. De enige die uit zijn familie in leven bleef was deze Mefiboseth. Mefiboseth was gehandicapt aan beide voeten omdat zijn verzorgster hem in de haast had laten vallen tijdens de vlucht. Als eerbetoon aan zijn beste vriend heeft Mefiboseth alle eigendommen van zijn familie teruggekregen en Siba werd aangesteld om samen met zijn zonen het land voor deze gehandicapte Mefiboseth te bewerken.

Het is dus deze Siba, de knecht van Mefiboseth die David tegemoet komt tijdens zijn vlucht voor Absalom. Waar ik samen met jullie naar wil kijken is het verschil tussen Siba en Mefiboseth. Eerst Siba. We hebben net van hem gelezen dat hij David tegemoet komt met een span ezels, bepakt met 200 broden, 100 rozijnenkoeken, 100 verse vruchten en een zak wijn. Allemaal bestemd voor de vluchtende David en zijn familie. Siba hoopt met dit geschenk bij David in een goed blaadje te komen: David zal wel blij met hem zijn. Alsof de gunst van de koning te koop is.

Als David aan Siba vraagt waar Mefiboseth de kleinzoon van Saul is, blijkt de achterbaksheid van Siba. Hij maakt van de gelegenheid gebruik om zijn heer Mefiboseth in een kwaad daglicht te stellen. Siba beweert dat Mefiboseth in Jeruzalem is achtergebleven omdat hij, nu David vertrokken is, denkt het koningschap in ontvangst te nemen. In werkelijkheid is hier geen sprake van. Straks zal blijken dat dit een grove leugen is. Alsof de gehandicapte Mefiboseth een concurrent zou kunnen zijn van Absalom, de knappe zoon van David. Zonder het verhaal van de andere kant te horen spreekt David zijn vonnis uit. Alle bezittingen van Mefiboseth worden aan Siba gegeven. En de kruiperige Siba bedankt de koning nederig voor deze gunst.

Maar in hoofdstuk 19 komt de aap uit de mouw. Ondertussen is er een heleboel gebeurd. Absalom heeft met zijn leger zijn vader David achtervolgd en zodoende z'n

vader gedwongen het gevecht aan te gaan. David heeft zijn legeroversten nog nadrukkelijk op het hart gebonden: *Treed niet te hard op tegen mijn jongen, tegen Absalom*. Maar uiteindelijk is Absalom toch omgekomen in de strijd. Op de vlucht voor de soldaten van David is hij met zijn lange haar in een boom blijven hangen, waarna de soldaten hem hebben gedood. Toen David het bericht kreeg te horen van het sterven van zijn zoon, jammerde hij het uit: *Absalom, mijn zoon, Absalom, mijn zoon.....* Als je het leest kun je de pijn van David zowat voelen.

Nu is de strijd met Absalom voorbij. David kan weer terugkeren naar Jeruzalem. En tijdens die terugreis naar Jeruzalem kwam de kreupele Mefiboseth hem tegemoet. Sinds de vlucht van David heeft Mefiboseth zijn baard en zijn gehandicapte voeten niet verzorgd. Nergens blijkt uit dat hij uit was op een machtsgreep. Integendeel, uit het feit dat hij zichzelf niet meer verzorgde, blijkt dat hij rouwde om het vertrek van de koning. Mefiboseth had het plan om de koning te volgen op zijn vlucht, maar Siba zijn knecht heeft hem bedrogen. En nu vertrouwt Mefiboseth de koning dat hij hem recht zal doen. Hij heeft David leren kennen als een genadig man. De gehandicapte Mefiboseth, die bij de mensen niet meer in tel was, mocht immers kind aan huis zijn bij de koning. Nu komt David terug op zijn besluit om de bezittingen van Mefiboseth aan Siba te geven. Siba en Mefiboseth moeten het land delen. Uit de reactie van Mefiboseth blijkt wel hoe hij op de koning gesteld was. Wat hem betreft mag Siba alles houden nu de koning ongedeerd is teruggekomen. Het gaat hem niet om wat de koning te bieden heeft, maar om de koning zelf.

Een lang verhaal om uit te komen bij het punt waar het wat mij betreft omgaat in deze dienst. Want ik zie overeenkomsten tussen de manieren waarop Siba en Mefiboseth omgaan met David en de manieren waarop wij mensen denken te kunnen omgaan met God.

Siba meende met zijn slimmigheidjes en achterbaksheid de gunst van David te kunnen kopen. Hij hoopte bij hem in een goed blaadje te komen met het voedsel dat hij bracht. Door een negatief beeld van zijn meester Mefiboseth af te geven dacht hij er zelf wat positiever voor te staan.

Mefiboseth kwam met lege handen. Uit zijn onverzorgde uiterlijk bleek wel dat de vlucht van David hem diep had geraakt. Hij was op David gesteld. Hij vertrouwde zichzelf aan David toe. Hij kende hem en vertrouwde erop dat hij door David eerlijk behandeld zou worden. Wat een verschil tussen deze beide mannen. Hun houding

richting David is wel een spiegel voor ons voor wat betreft onze houding richting God. Mefiboset kwam David tegemoet in afhankelijkheid. Hij beseft dat hij leeft van de genade van David. Maar hij vertrouwt erop dat David een eerlijk koning is, die recht doet. Dat is de eerste vraag: hoe zien wij onze Koning eigenlijk? Want God is ook Koning. De Koning over hemel en aarde. Met andere woorden: Hij heeft echt alle macht, absoluut gezag, Zijn wil moet gedaan worden. En God is ook absoluut rechtvaardig in Zijn beoordeling van het goede en het kwade. Maar er is meer. De bijbel omschrijft God niet alleen als goed en rechtvaardig. Er is één woord dat Gods karakter ten volle weergeeft: liefde. Dat woord liefde moeten we tegenwoordig uitleggen. Het Griekse woord dat de bijbel gebruikt is namelijk iets totaal anders dan de 'vlinders in de buik' of het verliefde gevoel waar het in heel films en popsongs over gaat. Liefde is in de bijbel een keuze, een wilsbeslissing. Een keuze die zijn uitwerking vindt in daden van opoffering. Volgens de bijbel is dat ook de liefde die zichtbaar moet zijn in de relatie man-vrouw. Prima, vlinders in de buik, maar in de eerste plaats gaat het om een radicale keus voor elkaar, je kiest ervoor om de ander te dienen en trouw te blijven. Je kiest ervoor om niet je eigen belang voorop te zetten, maar het belang van de ander. Dat is de liefde die God typeert. God kiest ervoor om ons mensen lief te hebben, God kiest ervoor om jou lief te hebben! En die liefde komt tot uiting in de grootste daad van zelfopoffering aller tijden. God gaf zijn koninklijke positie in de hemel op en verscheen als Joodse timmerman onder de mensen, Hij stierf de martelaarsdood aan het kruis om zodoende de prijs te betalen voor onze verlossing. Wij hoeven niet zelf bij te dragen aan onze redding en net als Siba met onze kadootjes aan te komen. God zie mij eens wat ik voor U over heb. Nee, niet onze kadootjes, maar Jezus' doorboorde handen en voeten zijn ons bewijs van toegang bij de hemelpoort. De Bijbel zegt dat degenen die op Jezus hun vertrouwen stellen voor hun eeuwig heil niet beschaamd zullen uitkomen. Wij mensen lijken in zekere zin veel meer op Mefiboseth. Die kreupele Mefiboseth, die zichzelf ooit bij z'n eerste ontmoeting met David een dode hond noemt, wist maar al te goed: Ik heb niets in te brengen bij deze koning. Als opvolger van mijn opa Saul had hij het recht mij te doden. En het feit dat hij mij in ere herstelt is pure genade. Het leven in overvloed dat ik nu mag leven heb ik aan David te danken en het feit dat ik bij hem aan tafel mag mee-eten toont me Davids dienende liefde. Siba dacht nog David stroop om de mond te kunnen smeren. Alsof zijn kadootjes nodig waren om Davids gunst te ontvangen.

Je zou Davids handelen wel een illustratie van Gods manier van doen kunnen noemen. Ik heb net al gezegd dat God absolute, gevende liefde is. En dat Hij ook alles gegeven heeft om ons het leven in overvloed te geven. God nodigt ons ook uit aan zijn tafel. Net als Mefiboseth werd uitgenodigd door David. In de kerk hebben we de goede gewoonte om het Avondmaal te vieren. Avondmaal vieren is stilstaan bij drie dingen: Bij brood en wijn denken we eraan dat Jezus zijn lichaam en bloed gaf om de relatie tussen God en mens te herstellen. Dat horen we elke keer in de kerk en dat proeven we bij elke Avondmaalsviering. Het tweede is dat we dat *samen* vieren. En daarmee spreken we uit dat we als gelovigen bij elkaar horen net als kinderen in een gezin. Geloven doe je niet in je eentje, geloven doe je samen. Het derde wat je viert bij het Avondmaal is dat je uitzielt naar de toekomst. Jezus heeft namelijk gezegd dat Hij straks, als Hij terugkomt, maaltijd met zijn kinderen zou houden. We mogen straks als Jezus terugkomt onze voeten onder Zijn tafel steken en voor altijd genieten van Zijn aanwezigheid. We hebben een geweldig feestmaal in het vooruitzicht.

En wie zitten daar aan tafel? Niet de superhelden. Niet de zelfingenomen Absaloms, of de stroopsmerende Siba's. Nee, daar zitten de Mefiboseths. Mensen die wel weten dat ze van zichzelf niet veel hebben mee te brengen. Ze komen met lege handen, met maar één verlangen: dat die God die liefde is, die God die Zijn Zoon opofferde, ook hun geknakte en gebroken leven weer heel maakt. Het gaat deze mensen niet eens in de eerste plaats om wat die Koning heeft te bieden, maar om de Koning zelf, om wie die Koning is. Net als Mefiboseth: mijn bezittingen kunnen mij gestolen worden, als ik maar bij de Koning mag zijn.

Lieve mensen, dat is de vraag die vandaag ook naar ons toekomt: Ben jij al met jouw lege handen naar God gegaan. Hij zit niet op je kadootjes te wachten. Alsof God wel heel dankbaar mag zijn dat jij bij Hem wil horen. Nee, het is andersom. Jij mag dankbaar zijn dat jij bij Hem mag horen. Hij wacht op jouw overgave. De erkenning dat je een Mefiboseth bent. De erkenning dat je voor je redding volledig afhankelijk bent van Gods goedheid. Zulke mensen heet God zeker welkom.

Jezus nodigt ook jou uit: Kom maar bij Mij... als je moe bent van het zelf proberen....kom maar bij Mij... als je last hebt van je wonden en je zonden....kom maar bij Mij....en als je komt, dan beloof ik je , het komt allemaal goed....ik verschaft te toegang tot het feest, je krijgt rust.....een rust waar geen eind aan komt. Amen.

September 2012

G.P. Hartkamp

Wapenveld